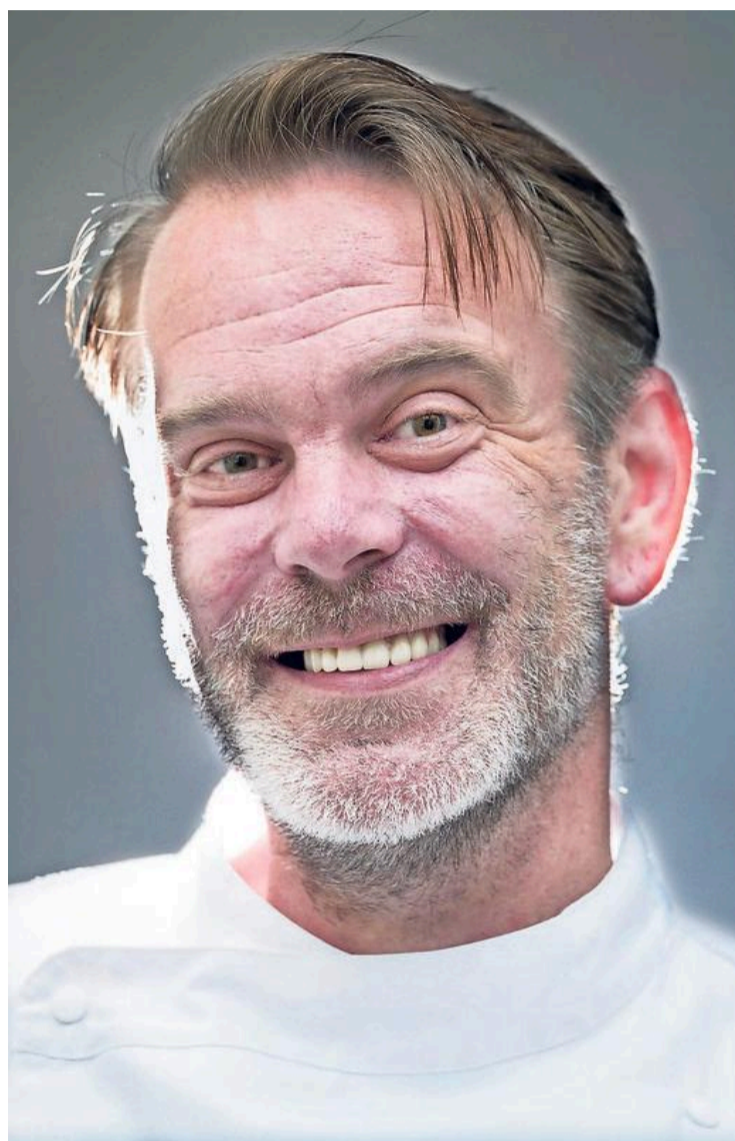

10

Regionaal

Haarlem en omgeving

500 daklozen in Haarlem en Amsterdam hebben via HVO-Querido deelgenomen aan het project Fit Gebit. Drie daarvan vertellen op deze pagina's wat dit voor hun heeft betekend. Niet alleen op het gebied van hun gezondheid maar ook op sociaal gebied. Na moeilijke tijden kan er soms weer een brede glimlach van af.

Shaune heeft weer een baan.

'Ik ga gewoon weer een gesprek aan, zelfs met wildvreemden'

Haarlem * Shaune (41) kijkt weer met een grote glimlach naar het leven. Dankzij een mooi gebit en een baan bij HVO-Querido. „In het begin van mijn leven heb ik zwaar aan de medicatie gezeten, waardoor mijn gebit helemaal kapot is gegaan. Mijn oma heeft me verteld dat ik nog geen jaar oud was toen ik plotseling doof werd. Van de ene op de andere dag hoorde ik niets meer. Ik kreeg voortdurend penicilline om de doofheid tegen te gaan. Dat duurde vijf jaar. Die penicilline blijkt dodelijk te zijn voor een melkgebit dat minder glazuur heeft. Mijn echte gebit was ook ernstig aangetast door tandwortelrot. Wolf, noemen ze dat. Het begint bij de wortel en trekt naar boven. Als ik een banaan at, brokkelden mijn tanden al af. In januari 2011 heb ik alles bij de kaakchirurg laten trekken. Daarvoor heb ik er maar mee rondgelopen. Ik heb vervelende ervaringen met hulpverleners gehad. Als het niet echt hoefde, ging ik er niet heen. Ik leefde ook ongezond. Werkte in een callcenter, rookte zwaar en de Febo was mijn beste vriend. Door een kettingreactie raakte ik vervolgens mijn baan en woning kwijt. Na een jaar logeren in mijn

netwerk en in hotels kwam ik op straat te staan. In 2015 kwam ik bij de daklozenopvang van. „Ik had extreem veel pijn aan mijn kaken. Een prothese boven en onder zijn tijdens mijn daklozenbestaan kapot gegaan. Ik zat in de centrale cliëntenraad van HVO-Querido en hoorde over het project Fit Gebit. Ik was een van de eersten die meedeed. November 2017 kreeg ik een nieuwe prothese. Inmiddels was ik vrijwilliger geworden bij HVO-Querido. Ik kreeg weer een dak boven mijn hoofd en stroomde in dezelfde maand dat ik mijn gebit kreeg uit als cliënt. Per 1 augustus ben ik weer werknemer. Als ondersteunend begeleider ga ik op deze locatie in Haarlem werken. Wat een nieuw gebit daarin heeft betekend? Ik durfde mezelf weer open te stellen. Met een slecht gebit vermijd je contacten. Nu kan ik weer hele gesprekken voeren zonder dat ik me schaam. Ook met wildvreemden. Je eigenwaarde komt terug en ik lach veel. Ik ben veel opener naar mijn komende collega's en cliënten. Ik kan weer meedraaien op de arbeidsmarkt met een doelgroep die me kent en waar ik respect voor heb.”

Stephan de Jonge, de 'fitgebitman', bij de opvang van HVO Querido in Haarlem. „Ik durf vragen te stellen die moeilijk zijn.”

FOTOS UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

Fit Gebit laat daklozen lachen

Jacob van der Meulen

Haarlem * Begeleider Stephan de Jonge is de stralende propagandist van het project Fit Gebit in Haarlem. Hij praatte bij HVO-Querido tientallen daklozen met een geruïneerd gebit naar de tandarts, kaakchirurg en tandprotheticus. De 'fitgebitman', wordt hij door de daklozen genoemd. Met een goed gebit krijg je meer zelfvertrouwen, ben je gezonder en is het gemakkelijker deel te nemen aan werk of sociale activiteiten. Daarom is HVO-Querido in 2017 gestart met het project Gezonde Leefstijl

met als onderdeel het project Fit Gebit. HVO-Querido voert maatschappelijke opvang in de Wilhelminastraat en de Velservoort uit. Cliënten van HVO-Querido kunnen achterstallig gebitsonderhoud laten uitvoeren en hun gebit op kosten van het project laten saneren. Caroline van Wingaarden is projectleider Gezonde Leefstijl bij HVO-Querido. „Onze cliënten verkeren vaak in een financieel slechte positie en gebruiken het geld dat ze hebben voor dagelijkse behoeften. Tandverzorging valt daar niet onder. Door verslavingen, het jarenlang verblijf op straat en achterstallig onderhoud hebben ze zeer slechte gebitten. Dit project biedt eenmalig de mogelijkheid om het achterstallige gebit op

onze kosten te laten saneren. Daarna moeten ze zelf weer de verantwoordelijkheid voor het onderhoud nemen, waarbij ze via de gemeente een gratis aanvullende verzekering kunnen afsluiten. We werken samen met een aantal tandartsen en mondhygiënist die goed meedenken met onze doelgroep. Soms krijgen die behandelaars ook van alles naar hun hoofd geslingerd, maar ze blijven dan zo lief en vriendelijk.” Begeleider Stephan de Jonge - heeft alle tanden nog - is razend populair in de opvang aan de Wilhelminastraat. „Wat ik zeg, doe ik. Misschien is dat het. Ik durf vragen te stellen die moeilijk zijn. Ik open het gesprek met: Heb je last van je gebit? Negen van de tien keer zeggen dan dat ze geen

hulp nodig hebben. Maar dan komen ze er een paar weken later op terug. 'Hé, ik heb dat verhaal gehoord van jou als fitgebitman'. Dan zeg ik voor de grap dat ik al een afspraak bij de tandarts heb gemaakt. Als ik dat dan echt doe, neemt de tandarts ook direct contact met de cliënt op en maakt een afspraak. Zo heb ik mensen zien binnenkomen met het hoofd naar de grond gericht. Wrak, depressief en met een onverzorgd gebit. Na een aantal tandartsbezoeken verdween de schaamte, werd de rug weer rechter en werden ingevallen wangen weer bol. Degene die eerst een junkie leek, loopt nu te shinen. Dat zien de anderen in de opvang natuurlijk ook en dan komen die ook naar de fitgebitman.”

'Ik ben ook wat tanden met het vechten kwijtgeraakt'

Haarlem * Jeroen Dinaar (58) verzorgde zijn gebit niet goed en verloor ook nog wel wat tanden als vechtersbaas met een bipolaire stoornis. „Ik was likeurstoker van beroep bij Bols. Daar deed ik een opleiding van zes jaar tot distillateur. Uiteindelijk heb ik er twaalf jaar gewerkt toen ik door een tweede ongeval met mijn motor zo zwaar gewond raakte dat ik in de WAO terecht kwam. In Heemstede werd ik door een dame van 85 jaar aangerezen. Heeft bij jullie nog op de voorpagina gestaan. Ik heb een half jaar in het ziekenhuis gelegen. Advocaat Hans Gaasbeek heeft me nog geholpen, maar ik kreeg geen cent letselschade en van die dame van rijke komaf heb ik ook niets meer gehoord. Dat was in Amerika wel anders geweest. Nou had ik in verband met een reorganisatie bij Bols een prima regeling van rond een ton

kunnen pakken, maar ik had zelf ontslag genomen. Goed, ik dacht lekker in de WAO dus ik ga wat anders in mijn leven doen. Twaalf ambachten en dertien ongelukken. Mijn oude ambacht nam ik ook weer ter hand. Met een snelkookpan maakte ik mijn eigen drank. Negen a tien jaar geleden ben ik voor de laatste keer bij een tandarts geweest. Toen ik hem wilde bezoeken, bleek hij te zijn gestopt. Ik stopte met de verzorging van mijn tanden en dan gaat het hardhollend achteruit. Goed, kiezen braken af en vullingen vielen eruit. Ik heb door zuurstoftekort bij de geboorte een bipolaire stoornis opgelopen. Als je dan de verkeerde persoon voor je hebt, ga je de bietenbrug op. Ik heb veel tanden verloren door het vechten. De verzorging van de tanden werd me ook te duur. Die WAO is de afgelopen tien jaar met dertig

De tandarts heeft de zaak eens flink schoongemaakt

procent gekort. Ik kreeg verder een beetje last van gokverslaving, betaalde mijn huur niet en werd het huis uitgezet. Nu zit ik hier in deze Griekse komedie die ik door mijn stoornis vooral als tragedie ervaar. Ik heb regelmaat en slaap nodig en dat lukt hier niet. Gelukkig krijg ik binnenkort weer eigen onderdak. Daar heeft begeleider Stephan voor gezorgd. Naar hem werd ik verwezen omdat ik voortdurend kiespijn had. Ik had een dik abces in mijn mond. Die drukte ik dan weer stuk om hem leeg te laten

lopen. Ik stonk ook. Stephan heeft me naar de tandarts gekregen. Nou, hij heeft me erheen moeten trappen. Wat een goeie vent. Tijdens het eerste bezoek heeft de tandarts alles even flink schoongemaakt en een serie foto's genomen. Het hele bovenste rijtje moet er nog uit. Je gaat op een gegeven moment alleen met je voortanden kauwen en die hebben daardoor flink op hun donder gekregen. Beneden moeten er ook nog wat kiezen uit. Mijn prothese voor bovenin is volgende week klaar. Ik heb geen pijn meer. Ik voel me wel wat belabberd. Maar dat komt omdat ik dit veel eerder had moeten doen. Maar ja, die angst voor de tandarts hè?”

Jeroen hebben ze naar de tandarts moeten trappen.

Regionaal **11**

Haarlem en omgeving

De man die Eleonora's gebit maakte was lief.

'Ik had geen tanden meer, nu voel ik me een fotomodel'

Haarlem * Het leven heeft de Bulgaarse Eleonora (47) nog geen klein glimlachje gegund. Na een zelfmoordpoging in 2017 is ze weer opgekrabbeld. „Ik ben opgegroeid bij de Donau waar de chemische industrie al het water, ook het drinkwater vervuilde. Alle kinderen hadden een slecht gebit. Het tandvlees bloedde en de tanden werden langzaam zwart. Toch had ik tot tien jaar geleden nog eigen tanden. Toen ben ik naar Nederland gekomen en getrouwd met een Nederlandse man. Samen zijn we terug gegaan naar Bulgarije omdat mijn moeder ernstig ziek werd. Bert heeft daar geprobeerd een zaak in groenten en fruit op te zetten, maar hij trof de verkeerde zakenpartner die hem financieel helemaal uitkleedde.” Bert: „Toen ben ik een appartement gaan huren in Boesingheliede. Ik dacht dat ik het van de eigenaar huurde maar dat bleek niet zo. Eleonora mocht niet bij me wonen.” Eleonora: „Ik was inmiddels de hele bovenkant van mijn gebit door een val kwijtgeraakt. Bert kocht een brug van 2500 euro voor mij, maar die was na vijf jaar kapot.” Bert: „Hij was gebroken. Bij de hulppost in Am-

sterdam hebben ze hem even gelijmd en kon ik 85 euro betalen. Zo wil ik ze ook wel verdienen.” Eleonora: „De tanden die ik nog had deden zoveel pijn dat ik twintig paracetamol per dag slikte. Tijdens het eten liep het bloed door mijn mond. Omdat ik geen vast adres had, kon ik me niet bij de gemeente inschrijven en geen werk vinden.” Bert: „Bij een brandcontrole bleek mijn appartement niet bewoonbaar en stond ik ook op straat.” Eleonora: „September vorig jaar deed ik een zelfmoordpoging. Ik werd eerst behandeld in de GGZ en kwam toen ook in de maatschappelijke opvang. Ik maak daar ook schoon. Begeleider Stephan heeft me naar de tandarts geholpen. Die maakte foto's en vertelde dat alles naar de schroot kon. Dat moet je dan accepteren. Stephan heeft ervoor gezorgd dat ik na de behandeling door de kaakchirurg een eigen kamertje had. Daar doe ik die prothese af en toe even uit. De man die mijn gebit maakte was ook erg lief. Ik mocht altijd zonder afspraak even langskomen als het niet goed zat.” Met een brede glimlach: „Ik had helemaal niks meer en nu voel ik me een fotomodel!”